

Organizația Națiunilor Unite CAT/OP/MDA/R.1

**Protocolul Opțional la Convenția ONU
împotriva torturii și altor pedepse, tratamente
crude, inumane sau degradante**

Distr.: limitată

**9 Ianuarie 2013
Original: Engleză**

Raportul efectuat pe marginea vizitei Subcomitetului ONU pentru prevenirea torturii și altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante în scopul prezentării unei asistențe consultative Mecanismului Național de Prevenire a Torturii din Moldova

Raport pentru Mecanismul Național de Prevenire a Torturii*

* În conformitate cu decizia luată de Subcomitet la cea de-a cincea sesiune a sa privind prelucrarea rapoartelor sale de vizită, prezentul document nu a fost editat înainte de a fi transmis la departamentul traduceri al Organizației Națiunilor Unite.

Conținut

Paragrafe, Pagini

I. Introducere	1-6	3
II. Mecanismul Național pentru Prevenirea Torturii.....	7-10	3-4
III.Principalele obstacole juridice, structurale și instituționale cu care se confruntă actualul mecanism național de prevenire a torturii.....	11-27	4-7
IV. Reformarea Mecanismului Național pentru Prevenirea Torturii	28-31	7-8
V. Recomandări Finale	32-34	8
Anexa I		
Lista demnitarilor și altor persoane cu care s-au întâlnit membrii Subcomitetului.....		9-10
Anexa II		
Lista locurilor de privare de libertate vizitate de membrii Subcomitetului		11
Anexa III		
Textul proiectului capitolului IV “MNPT”, transmis de statul parte pe 4 octombrie 2012		12-13

I Introducere

1. În conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția ONU împotriva torturii și altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante (denumit în continuare "Protocolul opțional" sau "OPCAT"), membri ai Subcomitetului ONU de prevenire a torturii și altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante (denumit în continuare "Subcomitetul") au vizitat Republica Moldova în perioada 1 - 4 octombrie 2012.
2. Subcomitetul a fost reprezentat de următorii membri: Mari Amos, Petros Michaelides (Șeful Delegației), Christian Pross and Fortuné Gaetan Zongo.
3. Subcomitetul a fost asistat de doi ofițeri în domeniul drepturilor omului, un ofițer de securitate de la Biroul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului (OHCHR), precum și trei interpreți locali.
4. Obiectivul vizitei a fost acordarea serviciilor de consultanță și asistență tehnică pentru Mecanismul Național de Prevenire a Torturii (denumit în continuare MNPT), astfel cum se specifică în articolul 11 litera (b) din Protocolul Opțional. Vizita de asemenea, a fost realizată în scopul oferirii de asistență în fortificarea capacității și consolidarea mandatului MNPT din Moldova. În acest scop, prezentul raport prezintă recomandări și comentarii, în conformitate cu articolul 11 litera (b), subparagraful (iv), al Protocolului Opțional.
5. Pe parcursul vizitei efectuate, membrii Subcomitetului sau întâlnit cu oficiali de la Guvernul Republicii Moldova, cu reprezentanți ai Parlamentului și ai societății civile, (Anexa I). Deoarece unul dintre obiectivele principale ale acestei vizite a fost acordarea de asistență consultativă Mecanismului Național de Prevenire a Torturii, o serie de reuniuni au avut loc cu membrii Mecanismului și cu angajații CpDOM pentru a fi discutate metodele de lucru ale acestora și de a fi examinate modalitățile de consolidare și sporire a eficienței MNPT, după cum se explică mai jos. Membrii Subcomitetului, de asemenea, au vizitat, împreună cu reprezentanții MNPT, două locuri de detenție din Chișinău (Anexa II).
6. Subcomitetul dorește să-și exprime recunoștința sa autorităților care au contribuit la organizarea acestei vizite. Subcomitetul exprimă mulțumiri Oficiului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova și în special Consilierului OHCHR pentru Drepturile Omului, Claude Cahn pentru suportul acordat în realizarea acestei misiuni.

II Mecanismul Național pentru Prevenirea Torturii

7. Republica Moldova a ratificat Protocolul Opțional la 24 iulie 2006. Intrarea în vigoare a protocolului a avut loc la 22 iunie 2006, statul asumându-și obligația de a desemna sau de a institui un mecanism național de prevenire a torturii în termen de un an¹. Modalitățile de constituire și funcționare a MNPT din Moldova au fost prevăzute în Legea nr. 200-XVI din 26 iulie 2007 și hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 201 -XVI din 26 iulie 2007, care a modificat Regulamentul privind Centrul pentru Drepturile Omului. Pe 8 februarie 2008, Subcomitetul a fost notificat² oficial despre aceasta decizie a Centrului pentru Drepturile Omului (Instituția Națională a Drepturilor Omului), implicit a Consiliului consultativ al MNPT din Moldova.

---

¹ Articolul 17 OPCAT

² Nota Verbală Nr.83 a Misiunii Permanente a Republicii Moldova la Oficiul Națiunilor Unite în Geneva

8. Subcomitetul salută eforturile autorităților de combatere și prevenire a torturii și relelor tratamente manifestate, printre altele, prin operarea de modificări la Codul penal și Strategia de reformă a sectorului justiției pentru 2011 – 2016. În plus, Subcomitetul recomandă statului-parte să stabilească eliminarea și prevenirea torturii drept una din prioritățile Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului 2011-2014. SPT mai recomandă crearea unui grup de lucru pentru elaborarea modificărilor la actuala Lege cu privire la avocații parlamentari care constituie în prezent cadrul legal pentru activitatea MNPT.
9. În același timp, salutînd revizuirea legislației referitoare la MNPT, Subcomitetul regretă, că a primit noul proiect de lege numai după finalizarea vizitei sale în Republica Moldova, motiv din care nu a putut realiza mandatul său consultativ în capacitate maximă în timpul vizitei. SPT apreciază faptul că ministrul Justiției, Oleg Efrim, promite luarea în calcul a opiniilor Subcomitetului referitoare la proiectul de lege și asigurarea armonizării acesteia la cerințele OPCAT.
10. În conformitate cu mandatul său, cum este prevăzut în articolul 11 litera (b), subparagrafele (ii) și (iii), Subcomitetul va expedia un raport confidențial separat MNPT din Moldova.

III Principalele obstacole juridice, structurale și instituționale cu care se confruntă actualul Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

11. *Baza legală.* Conținutul ambiguu al unor prevederi ale legislației a fost identificat drept unul din principalele obstacole pentru o activitate eficientă a Mecanismului Național de Prevenire a Torturii. În prezent există contradicții între articolul 232 din Legea Ombudsmanului și Paragraful 41 al Regulamentului Centrului pentru Drepturile Omului, care generează diverse interpretări referitor la faptul cine anume îndeplinește mandatul MNPT. Subcomitetul a constatat că această ambiguitate periclitează în mod semnificativ activitatea în echipă și schimbul de informații, ceea ce conduce frecvent la controverse între Centrul pentru Drepturile Omului și Consiliul consultativ.
12. **În consecință, Subcomitetul recomandă ca Statul parte să elimine ambiguitățile juridice actuale, prin operarea de modificări pertinente în Legea cu privire la avocații parlamentari (a se vedea, de asemenea capitolul IV din prezentul raport).**
13. *Structura și resursele.* Subcomitetul a remarcat absența unei structuri separate și a unei linii bugetare distincte pentru funcțiile MNPT în cadrul Centrului pentru Drepturile Omului. În plus, Subcomitetul a aflat că din luna iulie 2011 în Parlament în proces de examinare se află propunerea de creare a unei subunități specializate pentru prevenirea torturii în cadrul Centrului pentru Drepturile Omului. În acest context, Subcomitetul reamintește că problemele structurale de această natură subminează independența funcțională a MNPT iar statul parte, în acest mod, nu asigură respectarea prevederilor articolelor 18.1 și 18.3 din Protocolul Opțional.
14. În conformitate cu paragraful 39 al Regulamentului Centrului, bugetul său acoperă numai vizitele preventive și taxele pentru experții externi din diferite domenii, fără remunerarea membrilor Consiliului consultativ, ceea ce conduce, *de facto*, la un tratament inegal față de membrii mecanismului național. Mai mult decît atît, Consiliul consultativ nu este susținut de o echipă administrativă, ceea ce periclitează calitatea rapoartelor, motivarea membrilor și credibilitatea MNPT pe termen lung.
15. În același timp angajații Centrului pentru Drepturile Omului se ocupă nu numai de subiectele legate de MNPT, dar desfășoară și alte activități reieșind din mandatul

oficiului ombudsmanului, cum ar fi petiții individuale, ceea ce-i împiedică să-și concentreze eforturile asupra activității MNPT.

16. În pofida asigurărilor Ministerului Justiției că bugetul oficiului ombudsmanului va fi mărit chiar și în condițiile crizei economice curente, Subcomitetul subliniază că numai autonomia financiară a MNPT poate garanta independența sa funcțională. Adicional Subcomitetul a aflat că autoritățile au respins propunerea de revizuire a gradelor de salarizare pentru angajații Centrului pentru Drepturile Omului precum și cererea de a permite anumite suplimente salariale pentru activitatea desfășurată în condițiile de risc pentru viață și sănătate.
17. **Subcomitetul reamintește că asigurarea resurselor financiare și umane adecvate constituie o obligațiune legală asumată de statul-parte conform articolului 18.3 al OPCAT. În cadrul Ombudsman Plus, model ales în mod liber de statul-parte, este prevăzută crearea unei unități specializate, dedicată în exclusivitate mandatului preventiv al MNPT. Subcomitetul recomandă statului-parte să aloce pentru MNPT un buget adecvat și separat care să-i permită o autonomie financiară completă și operațională³. Totodată, Subcomitetul recomandă statului-parte să îmbunătățească condițiile de muncă prin oferirea onorariului și a unei echipe de suport administrativ pentru membrii Consiliului consultativ, precum și să revadă grila de salarizare pentru angajații din subunitatea de prevenire a torturii a Centrului pentru Drepturile Omului.**
18. *Independența și expertiza.* Deși este format din Consiliul consultativ împreună cu Centrul pentru Drepturile Omului, MNPT este legal prezidat de avocatul parlamentar (ombudsman). Prin urmare, echipa de suport, angajată de Oficiul ombudsmanului, este dependentă de instrucțiunile acestuia și nu de organul colegial al MNPT. Aceasta intră în contradicție cu prevederile articolului 18.1 al OPCAT care presupune că statele părți trebuie să garanteze independența cadrelor MNPT. Pe lângă aceasta, MNPT ca organ colegial nu are acces la buget, care este administrat exclusiv de Centrul pentru Drepturile Omului și din această cauză această structură nu poate lua decizii independente asupra resurselor, conform priorităților și evaluarea necesităților (care trebuie să se facă de MNPT ca un organ colegial).
19. Subcomitetul a fost informat că procedura utilizată la numirea membrilor Consiliului consultativ nu a fost în întregime transparentă și participativă. Faptul că un număr limitat de persoane au candidat pentru a fi membri ai Consiliului consultativ denotă că urmează a fi întreprinse mai multe eforturi pentru anunțarea despre posturile vacante existente, diseminarea informației și sporirea vizibilității procesului de selectare. Subcomitetul menționează faptul că orice conflicte de interese percepute sau reale ale comisiei de selecție ar putea provoca daune legitimității alegerilor și, prin urmare, ar trebui să fie evitate.
20. **Subcomitetul scoate în evidență responsabilitatea statului parte pentru asigurarea că membrii aleși ai MNPT să dispună de capacități necesare și cunoștințe profesionale⁴ și că MNPT se bucură de o autonomie completă financiară și operațională când își îndeplinește funcțiile sale conform prevederilor OPCAT⁵. Subcomitetul recomandă statelor părți:**
  - (a) **asigurarea independenței Secretariatului MNPT pentru sprijinul în mod eficient a activităților organului colegial al MNPT;**

---

³ CAT/OP/12/5, para.12

⁴ Articolul 18 OPCAT

⁵ Para.12 Guidelines on NPM, CAT/OP/12/5

- (b) **A permite MNPT ca organ colegial să aibă o independență bugetară prin asigurarea accesului la propriul buget;**
- (c) **A lua măsuri privind asigurarea ca procedura utilizată la selectarea membrilor să fie publică, transparentă și participativă; în scopul selectării celor mai calificați și experimentați reprezentanți.**
21. *Vizibilitatea instituțională.* Subcomitetul realizează că MNPT este o structură relativ nouă în Republica Moldova. De asemenea este îngrijorat de faptul că administrația și lucrătorii din locurile de detenție, precum și persoanele private de libertate, dar și societatea civilă nu percep Consiliul consultativ și Centrul pentru Drepturile Omului drept organul colegial unic ce constituie MNPT-ul din Moldova. Subcomitetul este de părere că lipsa vizibilității MNPT în societate și lipsa de transparență în activitatea sa pot avea un efect negativ asupra eficienței și credibilității MNPT-ului. De exemplu, mai mulți interlocutori cu care s-au întâlnit reprezentanții Subcomitetului în cadrul vizitei și-au exprimat percepția lor negativă față de colaborarea acestor două organe integrate în MNPT, evidențiind lipsa de transparență în obiectivele și activitatea MNPT. Ca exemplu concret, nu există o claritate când Centrul pentru Drepturile Omului elaborează rapoarte sau transmite recomandările/opiniile sale către autorități ca Oficiul al Ombudsmanului și când facea același lucru în calitate de MNPT.
22. Totodată, rapoartele anuale remise către autorități și Parlament nu se transmit din numele organului colegial al MNPT ci doar din numele Centrului pentru Drepturile Omului. Subcomitetul este îngrijorat de practica precedentă a discutării raportului anual al Centrului pentru Drepturile Omului în Parlament, care nu prevede desfășurarea unei sesiuni comune cu participarea societății civile.
23. **Subcomitetul recomandă statului parte să ia măsuri pentru atribuirea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii a statutului de principală agenție colegială în sistemul de prevenire a torturii și relexelor tratamente în țară și să contribuie la recunoașterea rolului acestui organism. Acest lucru poate fi asigurat, printre altele, prin companii de sensibilizare și alte activități promoționale. Adițional se recomandă ca statul parte să facă publice pe larg și să disemineze rapoartele anuale ale MNPT, inclusive să le transmită Subcomitetului. Prin urmare, Subcomitetul recomandă ca aceste rapoarte anuale să fie prezentate în Parlament pentru discutare.**
24. *Mecanismul de coordonare.* La întrevederile purtate cu Subcomitetul, reprezentanții autorităților nu au fost în stare să prezinte exemple concrete de recomandări adresate acestora de MNPT și/sau implementate. Acest fapt presupune că autoritățile încă nu au intrat într-un dialog constructiv cu MNPT pentru abordarea unor subiecte sistematice și cazuri fondate pe tortură și relexe tratamente. Aceasta confirmă părerea exprimată de unii membri al MNPT că recomandările pentru autorități sunt ”deseori ascultate, dar rar citite”, în special atunci când pentru implementarea recomandărilor sunt necesare resurse financiare.
25. Subcomitetul a aflat că Guvernul Republicii Moldova a adoptat în noiembrie 2008 o lege cu privire la comisiile locale de monitorizare alcătuite din reprezentanții societății civile⁶. Autoritățile au remarcat însă că în realitate aceste comisii sunt nefuncționale și cu greu pot fi privite ca modalități efective de prevenire a torturii și a relexelor tratamente.

---

⁶ Privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (nr 235); Regulamentul privind funcționarea și organizarea comisiilor locale de monitorizare din reprezentanții societății civile (Nr 286)

Subcomitetul este de părere că proliferarea structurilor responsabile de prevenire a torturii nu duce în mod necesar la rezultate mai bune și, în lipsa coordonării, poate contribui la utilizarea ineficientă a resursele disponibile, și într-o oarecare măsură, poate diminua mandatul MNPT.

26. Totodată, Subcomitetul este îngrijorat de absența unui mecanism de coordonare între diferite entități ale statului parte care activează în domeniul prevenirii torturii cum ar fi: aparatul de stat pentru supravegerea activității instanțelor judecătorești, oficiul Procurorului General, ministerele relevante, comisiile locale pe de o parte și MNPT pe altă parte. Subcomitetul subliniază că absența platformei de coordonare ar putea fi un indicator al lipsei unei strategii naționale coerente și bine definite pentru prevenirea torturii și relexor tratamente.
27. **Subcomitetul este de părere că doar activitatea bazată pe colaborare poate reduce probabilitatea utilizării torturii și relexor tratamente precum și va contribui la stabilirea unor mijloace comune de consolidare a procesului de supraveghere cu evitarea dublării acestor acțiuni. Subcomitetul recomandă statului parte să stabilească o coordonare eficientă între entitățile și instituțiile relevante, în scopul asigurării unei implementări efective a strategiei naționale pentru prevenirea torturii și funcționării adecvate a MNPT. Concomitent, reieșind din prevederile articolului 22 al OPCAT, autoritățile competente ale statului parte trebuie să examineze recomandările elaborate de MNPT, cu stabilirea unui dialog constructiv în privința măsurilor posibile de implementare. În acest context, pentru urmărirea implementării recomandărilor elaborate de MNPT, trebuie de instituit cîte un punct în fiecare minister de resort/sau unul singur pentru toate instituțiile antrenate în acest proces care va raporta MNPT-ului despre rezultatele obținute în această privință.**

Reformarea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii

28. Deși Protocolul Opțional lasă la discreția statului parte formatul instituțional al MNPT, Protocolul este axiomatic în privința structurii MNPT care trebuie să corespundă prevederilor acestuia. Subcomitetul este încurajat de oportunitatea îmbunătățirii reale a Mecanismului pe care o prezintă acum proiectul legii avocaților parlamentari, în special capitolul IV dedicat activității MNPT. În această privință Subcomitetul apreciază coordonarea grupului de lucru de către statul parte în privința modificării cadrului legislativ al MNPT, care include un număr semnificativ de experți naționali și internaționali precum și reprezentanți ai diferitor ministere și societății civile.
29. Observațiile actuale au fost formulate după vizita Subcomitetul în țară și în baza documentului furnizat de Ministerul Justiției pe 04 octombrie 2012 (Anexa III). Aceste observații ar trebui luate în considerație adițional la comentariile precedente făcute de Subcomitet în capitolele II și III ale prezentului raport.
30. Subcomitetul salută proiectul modificărilor articolului 48.2 și 45.1 privind un buget separat al MNPT cu implicarea respectivă a Comisiei parlamentare pentru drepturile omului în procedura de alegere a membrilor MNPT.
31. Avînd în vedere cele menționate, Subcomitetul consideră că o serie de modificări trebuie să fie realizate, în scopul aducerii proiectul respectivei legi în deplină conformitate cu Protocolul Opțional:

- (a) În text trebuie introduce principiile imparțialității, obiectivității și confidențialității activității Consiliului;
- (b) Trebuie dezvoltat în continuare criteriile de selectare a membrilor Consiliului de Comisia parlamentară pentru drepturile omului, fie în textul proiectului de lege sau într-un document separat al Regulamentului de Procedură;
- (c) Clauza suplimentară privind incompatibilitățile și conflictele de interese ar trebui să fie introdusă în lege sau să fie reglementată în Regulamentul de procedură;
- (d) Durata mandatului membrilor MNPT a fost stabilită până la 3 ani (articolul 45.3). Posibilitatea de renumire pentru ultimul al doilea mandat poate fi adăugată, în scopul de a menține persoane cu experiența acumulată în domeniul prevenirii torturii;
- (e) Cerința privind experiența de lucru nu mai puțin de 3 ani pentru membrul Consiliului trebuie revăzută cu scopul măririi acestui termen. (Articolul 46 (c));
- (f) Nu este clar când legea solicită de la toți membrii Consiliului să fie reprezentanți ai societății civile (Articolul 45.1 nu corespunde criteriilor de selecție prevăzute de articolul 46);
- (g) Trebuie să fie enumerate rolul, atribuțiile și limitările președintelui Consiliului;
- (h) Administrarea bugetului trebuie să fie făcută în baza unei decizii colegiale ale Consiliului, conform mandatului său, priorităților și planificării strategice anuale;
- (i) Legea trebuie să conțină obligativitatea prezentării rapoartelor anuale ale MNPT autorităților de resort și Parlamentului (Articolul 23 OPCAT);
- (j) Din proiectul de lege nu este clar, dacă lista experților externi, utilizată în prezent de Centrul pentru Drepturile Omului pe baza ad-hoc, va fi în continuare utilizată de MNPT;
- (k) Trebuie de elaborat modul de comunicare/mecanismul de coordonare între întâlnirile lunare;
- (l) Termenul limită de trei zile pentru autorități necesar la prezentarea unui răspuns, care ar descrie măsurile luate în urma vizitei MNPT, este insuficient, concomitent se păstrează probabilitatea că modificări semnificative în asemenea termen restrâns nu vor fi luate.

V. Recomandările Finale

- 32. Subcomitetul reamintește că prevenirea torturii și relexor tratamente constituie o obligație continuă și amplă a statului parte⁷. În acest context, Subcomitetul salută revizuirea cadrului legislativ, dezvoltarea și perfecționarea metodelor de lucru ale MNPT. Subcomitetul solicită să fie în continuare informat de statul parte despre procesul de reformare și alte evoluții relevante referitoare la MNPT, în scopul asistării statului parte la îndeplinirea obligațiilor asumate conform Protocolului Opțional.
- 33. Reieșind din efectul preventiv al acestei măsuri, Subcomitetul recomandă statului parte să facă public acest raport. Adițional, Subcomitetul recomandă statului parte să distribuie Raport instituțiilor de resort din cadrul autorităților publice.

---

⁷ CAT Comentariul General Nr.2, CAT/C/GC/2, pagina. 3 și 4.

34. Pentru realizarea scopului comun de prevenire a torturii și relelor tratamente și îndeplinirea angajamentelor asumate, Subcomitetul este gata să acorde asistență Republicii Moldova în măsura posibilităților de care dispune.

Anexa I

Lista demnitarilor și altor persoane cu care s-au întâlnit membrii Subcomitetului

Autoritățile naționale

Ministerul Justiției

Oleg Efrim, Ministrul Justiției

Veaceslav Ceban, Șeful Departamentului Instituțiilor Penitenciare

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Corina Calugaru, Șeful Direcției Afaceri Globale și Drepturile Omului, Departamentul Cooperare Multilaterală

Ministerul Sănătății

Gheorghe Țurcanu, Viceministru al Sănătății

Ministerul Afacerilor Interne

Mircea Ciobanu, director adjunct al Direcției Generale poliție ordine publică, Departamentul Poliție

Legislativ

Elena Frumosu, deputat în Parlament, membru al Comisiei parlamentare pentru drepturile omului și relații interetnice

Oficiul Procurorului General

Inga Furtună, procuror, Secția combaterea torturii

Cornelia Vicleanschi, procuror

Igor Balmuș, Secția executare a urmăririi penale în locurile de detenție

Pascal Denis, reprezentantul Centrului Anticorupție

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

Anatolie Munteanu, avocat parlamentar, director al Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, președintele Mecanismului Național de Prevenire a Torturii

Olga Vacarciuc, consultantul avocatului parlamentar, Centrul pentru Drepturile Omului Ion Guzun, membrul Consiliului consultativ

Oxana Gumenaia, membrul Consiliului consultativ

Alexandru Covalischii, membrul Consiliului consultativ

Ion Schidu, membrul Consiliului consultativ

Sistemul Națiunilor Unite

Nicola Harrington-Buhay, Reprezentant Permanent al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

Evghenii Golosceapov, analistul Proiectului Justiția și Drepturile Omului, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

Societatea Civilă

Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”

Asociația Promo-Lex

Asociația Amnesty International

CIDO (Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului)

Anexa II

Lista locurilor de privare de libertate vizitate de Subcomitet

Penitenciarul nr. 13, Chișinău

Instituția publică Medicală, Spitalul Psihiatric (PMI Spitalul Psihiatric) Chișinău

Anexa III

Textul proiectului capitolului IV “Mecanismul Național de Prevenire a Torturii”, transmis de statul parte pe 4 octombrie 2012

Art.42 - (1) În scopul protejării persoanelor de tortură și alte tratamente crude, inumane și degradante, în cadrul Oficiului Ombudsmanului urmează a fi creat Consiliul pentru Prevenirea Torturii (mai departe Consiliul) ca Mecanism Național de Prevenire a Torturii.

Articolul 43 - (1) Consiliul:

a) să examineze în mod regulat atitudinea și condițiile de detenție aplicate față de persoanele private de libertate, în scopul consolidării protecției lor împotriva torturii și a relelor tratamente;

b) să propună recomandări autorităților de resort menite de a îmbunătăți atitudinea și condițiile de detenție a persoanelor private de libertate și pentru a preveni tortura și alte rele tratamente, ținând cont de normele relevante ale legislației internaționale și standarde internaționale în domeniul drepturilor omului;

c) să prezinte propuneri pentru îmbunătățirea cadrului legislativ al autorităților sau proiecte legislative din acest domeniu;

(2) Membrii efectuează vizite regulate sau inopinate la locurile în care sînt sau pot fi deținute persoane private de libertate, plasate la dispoziția unui organ de stat sau conform deciziei acestuia, consimțămînt sau acord tacit.

(3) Vizitele efectuate de Consiliul sunt inopinate. Consiliul poate lua decizia de notificare a autorităților despre vizita preconizată în cazuri excepționale și dacă astfel scopul vizitei poate fi atins într-o manieră mai efectivă.

(4) Pentru realizarea independentă a funcției de prevenire a torturii, membrii Consiliului vor beneficia de:

a) drepturile prevăzute la articolul 24 paragrafele b)-g);

b) dreptul la muncă, de a transmite informații și răspuns la adresările Subcomitetului ONU pentru Prevenirea Torturii precum și a Comitetului European pentru Prevenirea Torturii.

(5) Membrii Consiliului nu au dreptul de a divulga informații confidențiale și personale a persoanelor private de libertate, fără acordul acestora, atunci cînd aceste informații au fost obținute în timpul vizitelor preventive.

(6) Toate autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să coopereze cu Consiliul și să ia toate măsurile de rigoare pentru asistarea Consiliului în exercitarea funcțiilor sale.

(7) Se interzice dispunerea, aplicarea, permiterea sau tolerarea a orice tip de sancțiune, și altfel cauzarea unui rău unei persoane sau unei organizații pentru comunicarea unei informații, adevărate sau false către membri Consiliului și a altor persoane care îi însoțesc, în exercitarea funcției lor referitoare la prevenirea torturii sau a altor tratamente crude, inumane sau degradante.

Articolul 44 - În sensul prezentei legi, privarea de libertate înseamnă orice formă de plasare a persoanei în detenție publică sau privată, la ordinul unui organ judiciar, administrativ sau alt organism, ca pedeapsă, sancțiune, măsură de constrângere, detenție, precum și ca urmare a dependenței de îngrijire oferite din orice alte motive, loc pe care persoana nu are dreptul să părăsească din proprie inițiativă.

Articolul 45 - (1) În componența Consiliului intră 11 membri. Ombudsmanul și avocatul copilului sunt membrii din oficiu. Alți membri ai societății civile sunt selectați pe baza de concurs de Comisia parlamentară pentru drepturile omului și relații interetnice conform prevederilor art. articolul 4 (3) - (5).

(2) Membrii sunt selectați cu respectarea echilibrului între sexe și reprezentarea adecvată a grupurilor etnice și minoritare din țară.

(3) Mandatul Consiliului este de 3 ani

(4) Ombudsmanul este președintele legal al Consiliului

Articolul 46 – Membru al Consiliului poate fi persoana care:

a) deține cetățenia Republicii Moldova;

b) este licențiată în drept, medicină, psihologie, pedagogie, asistență socială ori dispune de o altă experiență profesională relevantă pentru MNPT;

c) are experiență de lucru de minim 3 ani;

d) nu are antecedente penale;

e) este de o înaltă integritate morală;

Articolul 47 - (1) calitatea de membru al Consiliului expiră la finalizarea mandatului, în rezultatul solicitării personale sau în caz de deces.

(2) Membru Consiliului poate fi revocat printr-o decizie a Comisiei parlamentare pentru drepturile omului și relații interetnice, în circumstanțe care împiedică executarea mandatului sau de membru la solicitarea Consiliului, adoptată de majoritate membrilor aleși în caz de neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a atribuțiilor funcționale. Noul membru al Consiliului își exercită atribuțiile până la expirarea mandatului membru revocat.

Articolul 48 - (1) Activitatea Consiliului este asistată de o diviziune specializată din cadrul oficiului.

(2) Resursele necesare pentru funcționarea Consiliului se include într-un buget separat, parte componentă a bugetului oficiului.

(3) Pentru o întâlnire membrii Consiliului primesc o indemnizație în valoare de 10 la sută din salariul mediu - *Varianta I*

(3) Membrii Consiliului trebuie să primească o alocație pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în rate pentru indemnizația egală cu 2,5% din salariul mediu pe oră. Starea și modul în care aceste prestații vor fi furnizate trebuie stabilite în Regulamentul de activitate al Consiliului. - *Versiunea - II*

Articole 49 - (1) Consiliul trebuie să se convoace în ședință o dată pe lună. La solicitarea președintelui sau a cel puțin trei membri, Consiliul urmează să fie convocat în ședință extraordinară.

(2) Consiliul este condus de președinte. În absența președintelui, ședința este condusă de un membru desemnat de președinte sau, după caz, de către un membru ales la ședință în cauză.

(3) Consiliul este competent în cazul în care majoritatea membrilor sunt prezenți.

(4) Deciziile Consiliului trebuie adoptate prin votul majoritar, sunt semnate de președinte și secretarul ședinței cu ulterioară lor plasare pe pagina web al oficiului.

Articolul 50 - (1) Membrii Consiliului trebuie să efectueze vizite la locurile de detenție în baza unui plan anual de vizite sau a unei informații primite în acest sens. Acest plan anual de vizite se aprobă la ședința Consiliului.

(2) Fiecare vizită trebuie să fie efectuată de cel puțin trei membri ai consiliului

Articolul 52 – (1) După fiecare vizită, membrii care au efectuat vizita pregătesc un raport ce va conține observații și recomandări care vor fi prezentate autorităților.

(2) Rapoartele pe vizite sunt aprobate de Consiliul nu mai târziu de 30 de zile după vizita respectivă, cu prezentarea acestora autorităților vizitate. În cazuri excepționale perioada de 30 de zile se prelungește cu încă 30 de zile printr-o decizie a Consiliului.

(3) În termen de 30 de zile autoritățile trebuie să prezinte un răspuns privind măsurile întreprinse pe marginea recomandărilor și observărilor constatate în raport urmînd respectarea anumitor termeni sau clauze suplimentare în caz dacă nu implementează anumite recomandări.

(4) În caz de urgență, raportul trebuie prezentat autorităților vizate în termen de trei zile. Autoritățile au la dispoziție trei zile pentru prezentarea unui răspuns, oferind detalii despre toate măsurile întreprinse pentru remedierea situației.

(5) Dacă autoritatea în cauză nu prezintă un răspuns la timp sau nu ia măsurile necesare pentru a remedia situația, președintele Consiliului informează despre acest fapt autoritatea superioară.

(6) Rapoartele pe marginea vizitelor efectuate trebuie să se publice pe pagina web a oficiului, împreună cu răspunsul autorităților sau, după caz, cu indicarea absenței unui răspuns primit de la autoritatea vizată”.